

Norsk Spaniel Klubs avls- og sunnhetsutvalgs forslag til avlsanbefalinger.

Vedtatt med endringer av NSKs representantskap 20. april 2013.

Avlsanbefalinger gjeldende for alle medlemmer av Norsk Spaniel Klub.

Anbefalingene gjelder følgende raser: Amerikansk Vannspaniel, Amerikansk Cocker Spaniel, Clumber Spaniel, Cocker Spaniel, Engelsk Springer Spaniel, Field Spaniel, Irsk Vannspaniel, Sussex Spaniel og Welsh Springer Spaniel,

NKKs etiske grunnregler, samt regler for avl og oppdrett, vil være det overordnede regelverk for alle hundeklubber tilknyttet NKK-

Målet for Norsk Spaniel Klubs avlsarbeid er å sikre spanielrasenes fremtid, med sunne, rasetyperiske og funksjonsdyktige individer. Det rasetyperiske i forhold til eksteriør og gemytt ivaretas gjennom rasenes standarder. Funksjonsdyktighet innebærer at de skal fungere som familiehunder, jakthunder, brukshunder og som avlsdyr.

For å få fremgang i avlsarbeid, må det overordnede målet være å avle på individer som er bedre enn gjennomsnittet for rasen, eller med kombinasjoner som sannsynligvis vil gi avkom bedre enn gjennomsnittet. Vil man fjerne uønskede egenskaper, må det skje ut ifra et helhetssyn, og det vil være viktig og ikke pare to individer med samme uønskede egenskap, eller individer som med stor sannsynlighet er bærere av disse egenskapene.

- **Et viktig krav i den generelle hundevlen er at avlsdyr skal være klinisk og funksjonelt friskt.**

NSKs raser er forskjellige i populasjonens størrelse, og med forskjellige sunnhetsmessige utfordringer, og det må være klarlagt hvilke lidelser som er utbredt i rasen. For å kunne prioriteres med avlstiltak, forutsettes at problemet eller lidelsen er av alvorlig karakter, smertefull, invalidiserende, livstruende eller funksjonsnedsettende.

Temperament – Atferdsproblematikk:

Individer med uønsket temperament forekommer innen alle hunderaser. Blant våre raser er det i flere år blitt fokusert spesielt på Cocker Spaniel, men for de andre rasene meldes det også om individer som er sky, reserverte og ikke rasetyperiske i sin atferd.

- **Et viktig krav er: Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl.**

Hudproblem:

Basert på tall fra Agria forsikring, veterinært hold, samt opplysninger fra flere anerkjente oppdrettere, er det ingen tvil om at flere av våre raser har hud og øreproblem som sin største utfordring, og at dette er den hyppigste årsaken til veterinærbesøk. Noe av dette kan nok skyldes «feilbehandling» fra hundeeier, men hovedproblemet er sannsynligvis genetisk.

- **Et viktig krav: Hund med hudproblem, eller hund som må medisineres eller gis spesialdiett for å holde et hudproblem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig øre og pelsstell.**

Øyne:

Hunder fra våre raser får ved øyelysning tidvis anmerkninger av forskjellig art. Noen av disse anmerkningene omfatter øyesykdommer som man vet er et problem for rasen. Individuer affisert av disse sykdommene skal ikke brukes i avl. Andre anmerkninger kan gjelde sykdommer som ikke anses for å være noe «problem» for rasen. For å unngå at disse sykdommene skal utvikle seg til et problem bør man ikke pare to individer med samme type anmerkning.

- **Krav: Avlsdyr fra alle våre raser skal øyelyses av veterinær godkjent for dette. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år på tidspunkt for paring. (Gjelder ikke gonioskopi) For avlsdyr som er åtte år eller eldre, er det tilstrekkelig at hunden er undersøkt etter fylte syv år. ERG-undersøkelse erstatter ikke øyelysning.**
Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på før hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen.
For valper født etter foreldre hvor kravene om øyelysning ikke er oppfylt, vil NKK nekte å registrere valpene. Unntak kan gjøres i spesielle tilfeller. Oppdretter må i slike tilfeller i god tid før paring sende en begrunnet søknad. NKK skal i slike saker forespørre NSK før vedtak fattes.
Vedtaket gjøres gjeldende fra 1. april 2014

Generelle avlsanbefalinger for alle raser:

Medfødte tilstander:

- **Multiple medfødte øyeforandringer, herunder mikroftalmi: Hunder med slike forandringer bør ikke brukes i avl.**
- **Retinal dysplasi (RD) – fokal, multifokal, geografisk: Dette antas å være arvelig betinget hos alle raser der tilstanden påvises. Det anbefales ikke generell avlsrestriksjon, men affisert hund bør pares med øyelyst, normal hund. For engelsk springer spaniel gjelder at affisert hund ikke bør brukes i avl. Total RD: Hunden skal ikke brukes i avl uansett rase.**
- **Hypoplasi av N.opticus/mikropapill: Hunder med mangelfull utvikling av synsnerven bør ikke brukes i avl**
- **Colobom: Hunder med colobom i synspapillen bør ikke brukes i avl**
- **Medfødt katarakt: Hunder med medfødt katarakt bør ikke brukes i avl dersom ikke klar annen årsak til katarakten kan påvises.**
- **Pektinatligament-dysplasi (PLD) og trange iridocornealvinkler: Hunder med PLD og/eller trange iridocornealvinkler 25-50 % unormal-usikker kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis pares med hunder med normale vinkler. For alle rasene gjelder: Hund som har utviklet arvelig glaukom skal ikke brukes i avl.**

- **Det kreves at Engelsk Springer Spaniel gonioskoperes før første gangs bruk i avl. Hund med diagnose «unormal-usikker» skal kun pares med hund med diagnose «fri». Hund med diagnosen > 50 % unormal: Affisert, skal ikke brukes i avl.**

Forklaring på betegnelser:

Fibrae latae: Brede fibre i pektinatligamentet. Laminae: Lengre områder er unormale.

Occlusio: Vinkelen er lukket.

Vurdering av resultat:

< 25 % unormalt: Fri. 25-50 % unormal: Usikker (diagnosen er sikker, men vurdering av betydning er usikker). > 50 % unormal: Affisert.

- **Persisterende pupillmembran (PPM): Hunder med små forandringer med strenger som krysser over pupillåpningene kan brukes i avl men bør fortrinnsvis pares med hund uten tilsvarende forandringer. Ved funn av PPM uansett rase krysses det av for "affisert" hvis forandringene er uttalte og man vurderer at disse hundene ikke bør brukes i avl.**
- **Entropion / ektropion. Feilstilte øyehår (distichiasis/trichiasis): Forandringene kan være uni- eller bilaterale og beskrives og graderes i mild, moderat og uttalt. Hunder med ekstreme rasetrekk (uttalte forandringer), med ektopiske cillier eller med uttalt grad av distichiasis/trichiasis som ikke er forenlige med sunnhet bør ikke brukes i avl. Hunder med milde og moderate forandringer kan brukes, men bør fortrinnsvis pares med hunder fri for lidelsen.**
- **Atresi av tårepunkt/mikropunktum: Hunder med lidelsen kan brukes i avl, men bør pares med normal hund**

Ervervede tilstander:

Ulike typer PRA og katarakt. Forekommer hos alle hunderaser:

- **Hunder med katarakt vurdert som sannsynlig arvelig bør ikke brukes i avl.**
- **Hunder med PRA, uansett form, skal ikke brukes i avl. For foreldre og avkom vil avlsrestriksjoner avhenge av type og nedarving av sykdommen og hvorvidt det er gentest tilgjengelig. For PRA der det ikke finnes tilgjengelig gentest, skal foreldre, helsøsken og avkom til hund med påvist PRA ikke brukes i avl. Oppdretterne plikter også, som nevnt i de generelle reglene, «ikke å pare to individer med samme uønskede egenskap, eller individer som med stor sannsynlighet er bærere av disse egenskapene».**

Gentester:

Det er i dag gentester for enkelte sykdommer med kjent recessiv nedarving, og ASU regner med at det vil komme flere i årene som kommer. Brukt fornuftig vil slike gentester på kort sikt kunne stoppe utbredelsen av sykdommen det testes for. På lengre sikt bør målet være gradvis å minske antallet bærere av det uønskede genet. Gentest for PRA vil per i dag ikke kunne erstatte øyelysing, da en hundrase kan ha flere arvelige former av sykdommen og gentesten gjelder kun den gendefekten det testes for.

- **Krav: Hund gentestet som «bærer» kan pares med hund testet «fri», men avkom som skal gå i avl må da i sin tur testes.**

Hofteledds dysplasi (HD):

Utbredelsen av HD viser store forskjeller på våre raser. Engelsk Springer, Cocker Spaniel og Field Spaniel er de rasene med lavest forekomst av lidelsen. Engelsk Springer og Welsh Springer er de med høyest antall røntgede hunder (over 50 % røntges), mens blant cockerne er det ca. 15 % som røntges. Amerikansk Cocker har ikke hatt noe krav om HD røntgen på mange år, og derfor er tallene for denne rasen usikre. For de øvrige er forekomsten av HD forholdsvis høy. Det er også stor variasjon på våre raser i hvilken grad foreldredyrene er røntget før de brukes i avl, og tall fra dogweb tilsier at Cocker Spaniel er den rasen som utmerker seg negativt.

NKK har på enkelte raser lagt inn en HD- index. Denne vil bare kunne brukes på raser med et forholdsvis høyt antall registreringer (minimum hundre per år), samt at rasen også må ha en ganske høy prosentandel røntgede hunder (minimum 30 %). ASU mener at bruk av HD-index bør innføres på de raser NKK har opprettet dette for. Dette vil i praksis innebære at foreldredyrene i en kombinasjon skal ha et samlet indextall høyere enn 200. (100 på en hund vil alltid representere gjennomsnittet for rasen i øyeblikket). Dette innebærer da at man ikke lenger skal/må vurdere den enkelte hunds HD resultat.

- **Krav: Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD.**
- **Unntak 1: For Amerikansk Cocker kreves det ikke kjent HD status.**
- **Unntak 2: Det anbefales å bruke foreldre med et samlet indextall høyere enn 200 på de raser NKK har gjort dette tilgjengelig. Per i dag er det kun Engelsk Springer som kvalifiserer for dette av våre raser. I situasjoner hvor dette ikke er mulig (f.eks. ved bruk av utenlandsk hund), gjelder anbefalingen om bruk av hund fri for HD.**

OBS: Oppdretterne skal være klar over at dersom man velger å bruke en hund med påvist HD (uansett grad), vil dette kunne skape et problem dersom avkom senere skal forsikres.

Oppdretterne plikter i slike tilfeller å gjøre dette problemet kjent for sine valpekjøpere. NSKs hovedstyre skal ta opp denne problemstillingen med NKK, da innføring av HD- index faktisk gjør det mulig for en oppdretter å bruke en hund med påvist HD, og samtidig holde seg innenfor klubbens anbefalinger.